

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

P 2 1 2 C 1 0 1 1 1

JESENSKI IZPITNI ROK

MATEMATIKA

Izpitna pola

Sreda, 25. avgust 2021 / 120 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik, svinčnik, radirko, računalno in geometrijsko orodje.

Kandidat dobi dva konceptna lista in ocenjevalni obrazec.

Priloga s formulami je na perforiranem listu, ki ga kandidat pazljivo iztrga.

POKLICNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite oziroma vpišite svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalni obrazec ter na konceptna lista.

Izpitna pola je sestavljena iz dveh delov. Prvi del vsebuje 11 nalog. Drugi del vsebuje 3 naloge, izmed katerih izberite in rešite dve. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 70, od tega 50 v prvem delu in 20 v drugem delu. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli. Pri reševanju si lahko pomagata s formulami na 3. in 4. strani.

V preglednici z "x" zaznamujte, kateri dve nalogi v drugem delu naj ocenjevalec oceni. Če tega ne boste storili, bo ocenil prvi dve nalogi, ki ste ju reševali.

1.	2.	3.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom in jih vpišujte v izpitno polo v za to predvideni prostor; grafe funkcij, geometrijske skice in risbe pa lahko rišete s svinčnikom. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami. Osnutki rešitev, ki jih lahko naredite na konceptna lista, se pri ocenjevanju ne upoštevajo.

Pri reševanju nalog mora biti jasno in korektno predstavljena pot do rezultata z vsemi vmesnimi računi in sklepi. Če ste nalogo reševali na več načinov, jasno označite, katero rešitev naj ocenjevalec oceni.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 24 strani, od tega 3 prazne.

FORMULE

1. Pravokotni koordinatni sistem v ravnini, linearna funkcija

- Razdalja dveh točk v ravnini: $d(A, B) = \sqrt{(x_2 - x_1)^2 + (y_2 - y_1)^2}$
- Linearna funkcija: $f(x) = kx + n$
- Smerni koeficient premice: $k = \frac{y_2 - y_1}{x_2 - x_1}$
- Naklonski kot premice: $k = \tan \varphi$
- Kot med premicama: $\tan \varphi = \left| \frac{k_2 - k_1}{1 + k_1 k_2} \right|$

2. Ravninska geometrija (ploščine likov so označene s S)

- Trikotnik: $S = \frac{cv_c}{2} = \frac{1}{2}ab \sin \gamma = \sqrt{s(s-a)(s-b)(s-c)}$, $s = \frac{a+b+c}{2}$
- Polmera trikotniku očrtanega (R) in včrtanega (r) kroga: $R = \frac{abc}{4S}$, $r = \frac{S}{s}$, $\left(s = \frac{a+b+c}{2}\right)$
- Enakostranični trikotnik: $S = \frac{a^2\sqrt{3}}{4}$, $v = \frac{a\sqrt{3}}{2}$, $r = \frac{a\sqrt{3}}{6}$, $R = \frac{a\sqrt{3}}{3}$
- Deltoid, romb: $S = \frac{ef}{2}$
- Romb: $S = a^2 \sin \alpha$
- Paralelogram: $S = ab \sin \alpha$
- Trapez: $S = \frac{a+c}{2}v$
- Dolžina krožnega loka: $l = \frac{\pi r \alpha^\circ}{180^\circ}$
- Ploščina krožnega izseka: $S = \frac{\pi r^2 \alpha^\circ}{360^\circ}$
- Sinusni izrek: $\frac{a}{\sin \alpha} = \frac{b}{\sin \beta} = \frac{c}{\sin \gamma} = 2R$
- Kosinusni izrek: $a^2 = b^2 + c^2 - 2bc \cos \alpha$

3. Površine in prostornine geometrijskih teles (S je ploščina osnovne ploskve)

- Prizma: $P = 2S + S_{pl}$, $V = Sv$
- Valj: $P = 2\pi r^2 + 2\pi r v$, $V = \pi r^2 v$
- Piramida: $P = S + S_{pl}$, $V = \frac{1}{3}Sv$
- Stožec: $P = \pi r^2 + \pi r s$, $V = \frac{1}{3}\pi r^2 v$
- Krogla: $P = 4\pi r^2$, $V = \frac{4\pi r^3}{3}$

4. Kotne funkcije

- $\sin^2 \alpha + \cos^2 \alpha = 1$
- $1 + \tan^2 \alpha = \frac{1}{\cos^2 \alpha}$
- $\tan \alpha = \frac{\sin \alpha}{\cos \alpha}$
- $\sin 2\alpha = 2 \sin \alpha \cos \alpha$
- $\cos(\alpha \pm \beta) = \cos \alpha \cos \beta \mp \sin \alpha \sin \beta$
- $\cos 2\alpha = \cos^2 \alpha - \sin^2 \alpha$
- $\sin(\alpha \pm \beta) = \sin \alpha \cos \beta \pm \cos \alpha \sin \beta$

5. Kvadratna enačba in kvadratna funkcija

- $ax^2 + bx + c = 0$
- Rešitvi: $x_{1,2} = \frac{-b \pm \sqrt{D}}{2a}$, $D = b^2 - 4ac$
- $f(x) = ax^2 + bx + c$
- Teme: $T(p, q)$, $p = \frac{-b}{2a}$, $q = \frac{-D}{4a}$
- $f(x) = a(x-p)^2 + q$
- $f(x) = a(x-x_1)(x-x_2)$

6. Logaritmi

- $\log_a y = x \Leftrightarrow a^x = y$
- $\log_a(xy) = \log_a x + \log_a y$
- $\log_a \frac{x}{y} = \log_a x - \log_a y$
- $\log_a x^n = n \log_a x$
- $\log_b x = \frac{\log_a x}{\log_a b}$

7. Zaporedja

- **Aritmetično zaporedje:** $a_n = a_1 + (n-1)d$, $s_n = \frac{n}{2}(2a_1 + (n-1)d)$
- **Geometrijsko zaporedje:** $a_n = a_1 q^{n-1}$, $s_n = a_1 \frac{q^n - 1}{q - 1}$
- **Navadno obrestovanje:** $G_n = G_0 + o$, $o = \frac{G_0 np}{100}$
- **Obrestno obrestovanje:** $G_n = G_0 r^n$, $r = 1 + \frac{p}{100}$

8. Obdelava podatkov (statistika)

- **Aritmetična sredina:** $\bar{x} = \frac{x_1 + x_2 + \dots + x_n}{n}$

$$\bar{x} = \frac{f_1 x_1 + f_2 x_2 + \dots + f_k x_k}{f_1 + f_2 + \dots + f_k}$$

9. Odvod

• Odvodi nekaterih elementarnih funkcij: $f(x) = x^n$, $f'(x) = nx^{n-1}$ $f(x) = \sin x$, $f'(x) = \cos x$ $f(x) = \cos x$, $f'(x) = -\sin x$ $f(x) = \tan x$, $f'(x) = \frac{1}{\cos^2 x}$ $f(x) = \ln x$, $f'(x) = \frac{1}{x}$ $f(x) = e^x$, $f'(x) = e^x$	• Pravila za odvajanje: $(f(x) + g(x))' = f'(x) + g'(x)$ $(f(x)g(x))' = f'(x)g(x) + f(x)g'(x)$ $(kf(x))' = kf'(x)$ $\left(\frac{f(x)}{g(x)}\right)' = \frac{f'(x)g(x) - f(x)g'(x)}{g^2(x)}$ $(f(g(x)))' = f'(g(x))g'(x)$

10. Kombinatorika in verjetnostni račun

- **Permutacije brez ponavljanja:** $P_n = n!$
- **Variacije brez ponavljanja:** $V_n^r = \frac{n!}{(n-r)!}$
- **Variacije s ponavljanjem:** ${}^{(p)}V_n^r = n^r$
- **Kombinacije brez ponavljanja:** $C_n^r = \frac{V_n^r}{r!} = \frac{n!}{r!(n-r)!} = \binom{n}{r}$
- **Verjetnost slučajnega dogodka A:** $P(A) = \frac{m}{n} = \frac{\text{število ugodnih izidov}}{\text{število vseh izidov}}$

1. DEL**Rešite vse naloge.**

1. Z »DA« označite enakosti, ki so pravilne, in z »NE« tiste, ki niso pravilne.

$$\left(\left(x^2\right)^3\right)^4 = x^{24}$$

DA NE

$$x^7 + x^8 = x^{15}$$

DA NE

$$x \cdot x \cdot x \cdot x = 4x$$

DA NE

$$x^3 + 3x^3 = 4x^3$$

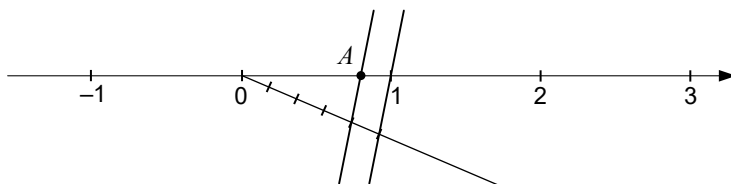
DA NE

(4 točke)

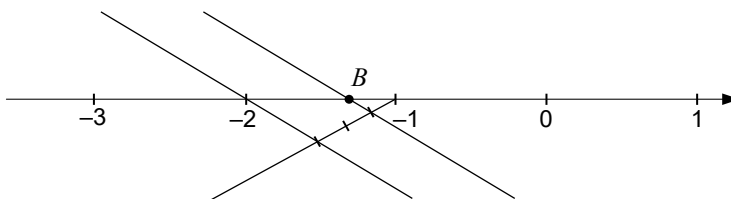

2. Točke A , B , C in O ponazarjajo realna števila na številski premici (glejte slike). Točke na pomožnem poltraku na prvi in na drugi sliki so na isti razdalji, na tretji sliki je krivulja CD del krožnice. Napišite, natančno katera realna števila ponazarjajo točke A , B in C .

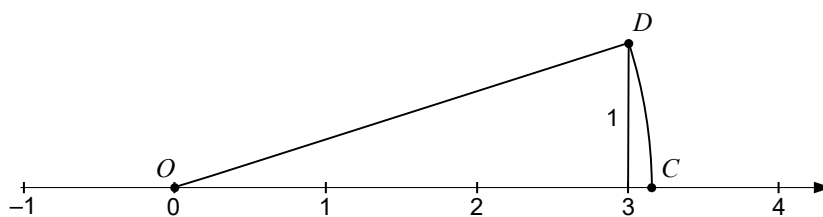
Slika 1

Slika 2

Slika 3

(4 točke)

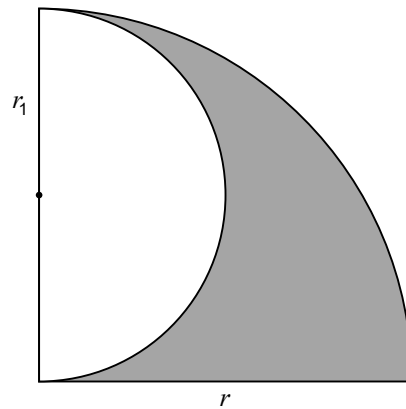
3. Zapišite številski izraz in izračunajte njegovo vrednost:

»Nasprotna vrednost razlike števil 5 in 3, pomnožena s kvadratom števila -2 .«

(4 točke)

4. V četrtino kroga s polmerom $r = 10$ cm je včrtan polkrog s polmerom $r_1 = 5$ cm (glejte sliko). Izračunajte ploščino osenčenega dela.

(4 točke)

P 2 1 2 C 1 0 1 1 1 0 9

9/24

5. Za pet zaporednih lihih števil, ki sestavljajo aritmetično zaporedje, velja, da je njihova vsota 85. Izračunajte teh pet lihih števil.

(4 točke)

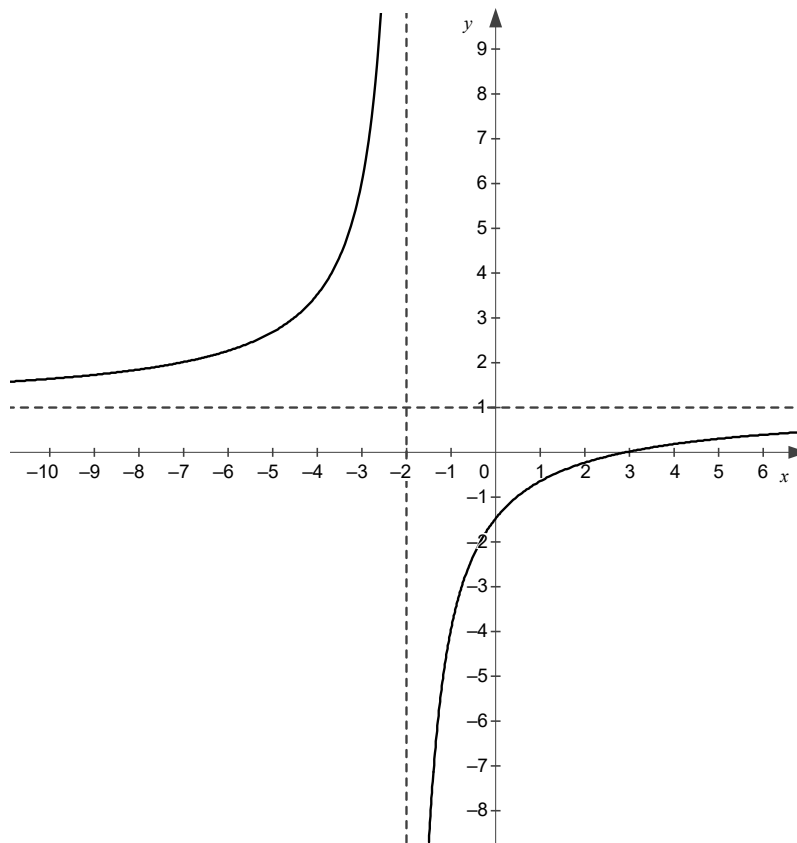

6. Rešite enačbo $4 + 3\log(2x) = 16$.

(4 točke)

7. V koordinatnem sistemu je narisana graf racionalne funkcije $f(x) = \frac{x+a}{x+b}$.

Zapišite:

ničlo funkcije f : _____,

pol funkcije f : _____,

enačbo vodoravne asimptote grafa funkcije f : _____,

vsa realna števila x , za katera je vrednost funkcije $f(x)$ negativna: _____.

(4 točke)

8. Mednarodnega tabora se udeležuje devet dijakinj, od tega šest dijakinj iz Slovenije in tri dijakinje iz tujine. Prenočevale bodo v planinski koči, kjer imajo tri dvoposteljne sobe, označene z A, B in C, ter eno triposteljno sobo, označeno z D.

8.1. Izračunajte, na koliko načinov lahko izmed šestih slovenskih dijakinj izberemo tri dijakinje, ki bodo spale v triposteljni sobi.

(2)

8.2. Izračunajte, na koliko načinov se lahko dijakinje razporedijo v štiri sobe, tako da bo v vsaki dvoposteljni sobi ena dijakinja iz Slovenije in ena dijakinja iz tujine.

(3)
(5 točk)

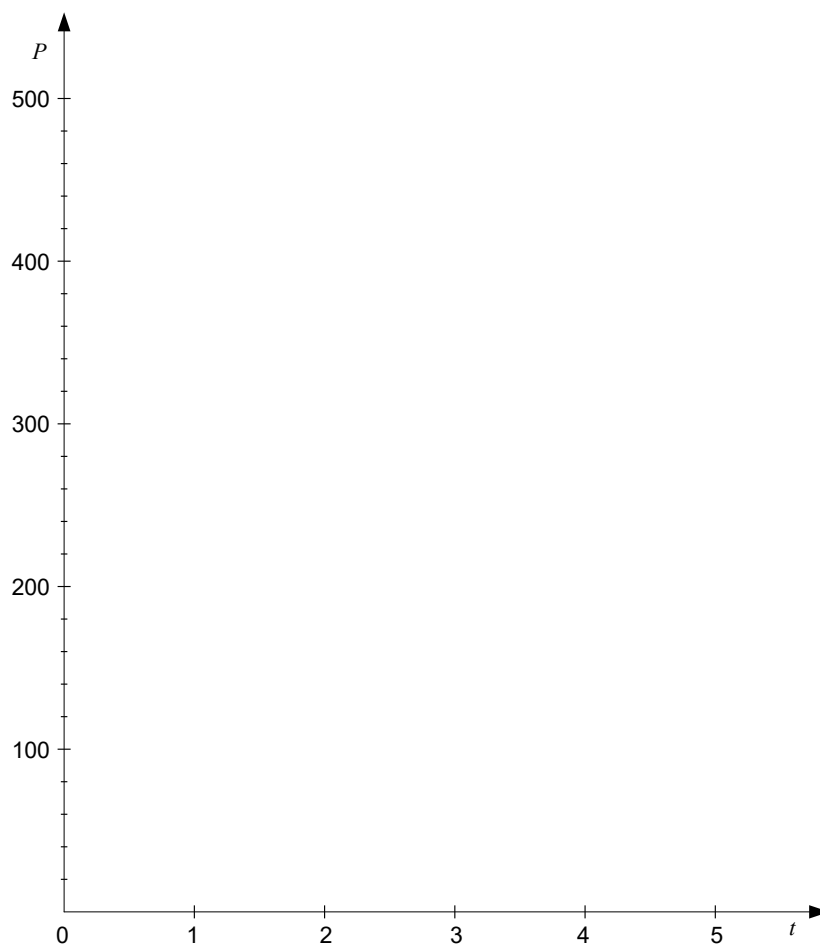
9. Na enem delu jezera so opazili zlato rjavo planktonsko algo, ki se v ugodnih razmerah lahko hitro razmnoži. Funkcija $P(t) = 13 \cdot 2^t$ opisuje, kako se je površina alg na jezeru povečevala v odvisnosti od časa t . Čas t je merjen v tednih, površina P pa v kvadratnih metrih.

Izpolnite preglednico in v danem koordinatnem sistemu skicirajte graf funkcije P .

Najmanj koliko tednov so potrebovale alge, da so prekrile več kot 200 m^2 jezera?

(5 točk)

t (čas v tednih)	1	2	3	4	5
P (površina v m^2)					

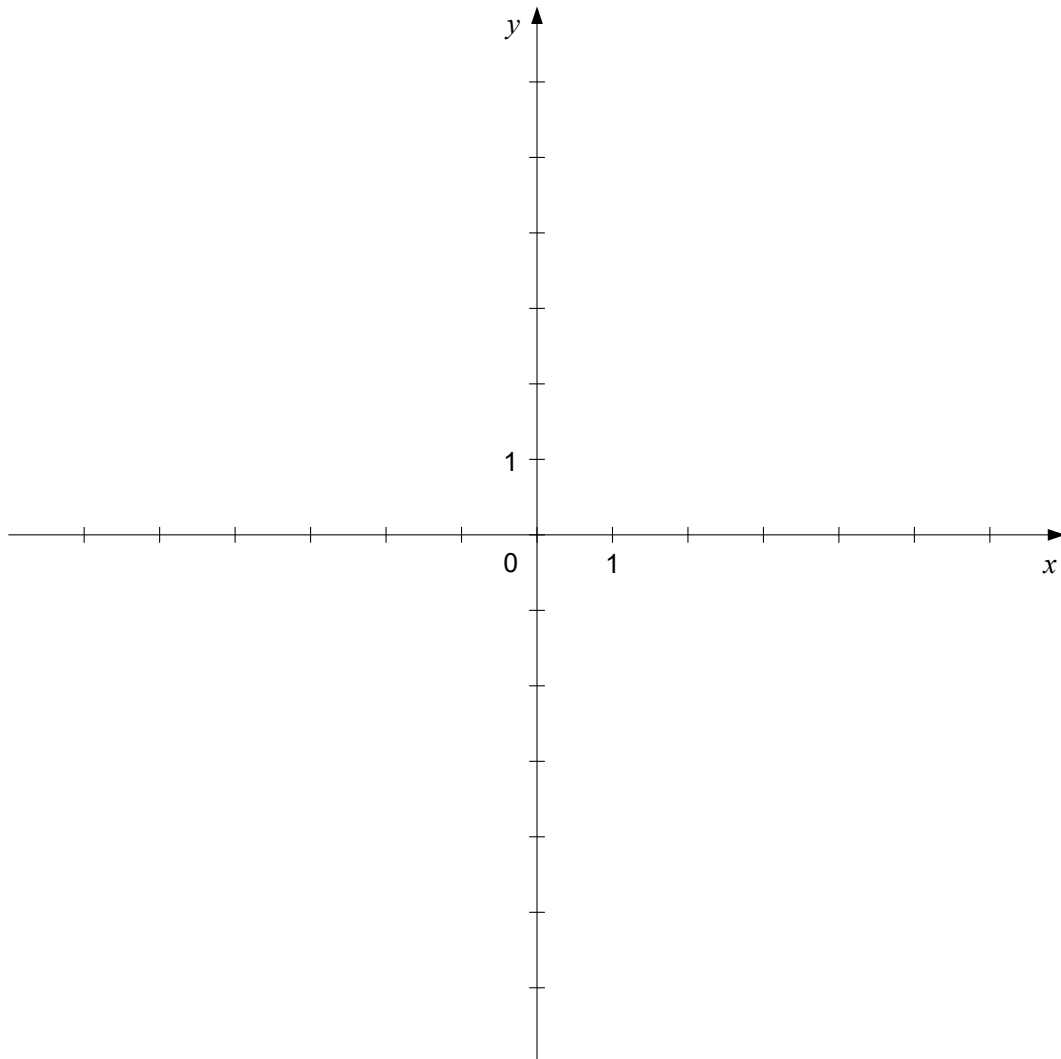
10. Funkcija f je dana s predpisom $f(x) = \frac{1}{8}x^4 - \frac{4}{3}x^3 + 3x^2 - \frac{43}{24}$. Rešite enačbo $f'(x) = 0$.

(6 točk)

11. Zapišite ničli funkcije f ter izračunajte koordinati temena grafa funkcije f , ki je dana s predpisom $f(x) = \frac{2}{9}(x+1)(x-5)$. V danem koordinatnem sistemu narišite graf funkcije f .

(6 točk)

2. DEL

Izberite dve nalogi, na naslovnici izpitne pole zaznamujte njuni zaporedni številki in nalogi rešite.

1. Povprečna mesečna bruto plača v Sloveniji leta 2018 je bila 1778 evrov. Ženske so zaslužile v povprečju 3,88 % manj od povprečja, moški pa v povprečju 3,26 % več od povprečja.

1.1. Izračunajte, koliko je znašala povprečna mesečna bruto plača žensk in koliko moških, ter rezultat predstavite s stolpčnim diagramom.

(6 točk)

1.2. Za koliko odstotkov je bila v Sloveniji leta 2018 v povprečju mesečna bruto plača moških višja od mesečne bruto plače žensk?

(4 točke)

(Vir: SURS.)

P 2 1 2 C 1 0 1 1 1 1 7

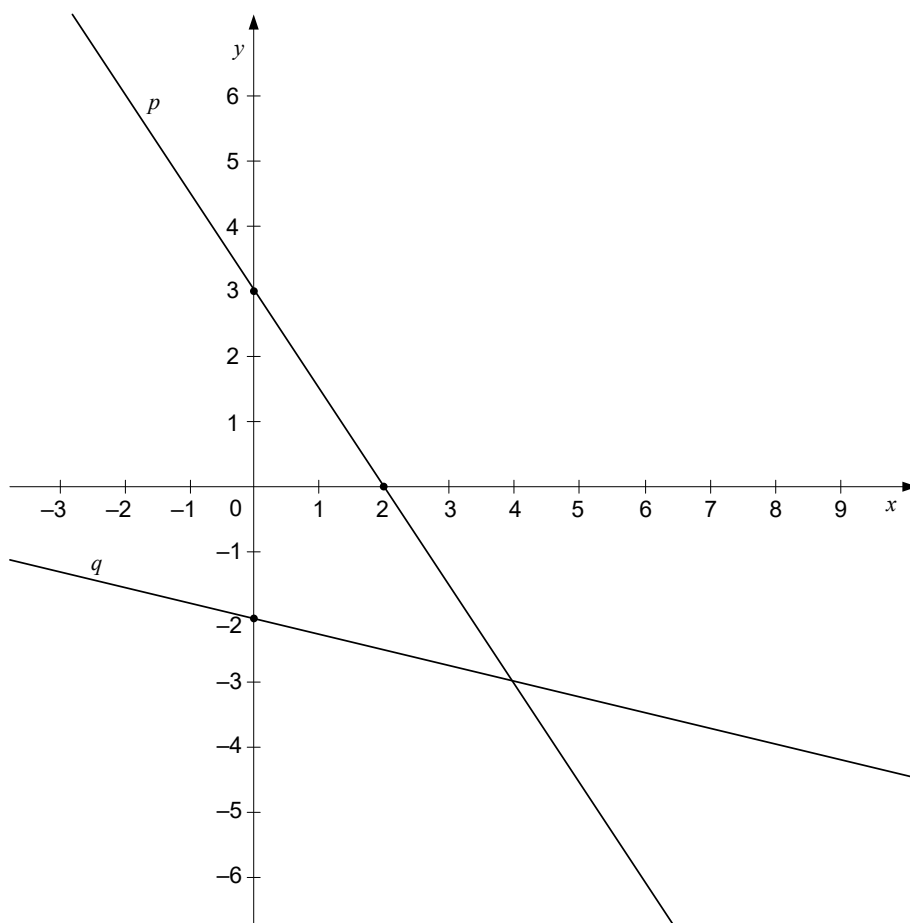
2. Nik ima posodo v obliki valja. Posoda je visoka 20 cm, premer njene osnovne ploskve pa je 18 cm.
- 2.1. Izračunajte ploščino osnovne ploskve posode in površino posode brez pokrova. Površino posode zaokrožite na štiri mesta natančno.
- (6 točk)*
- 2.2. Nik je v posodo nalil 1 liter mleka. Kako visoko je segala gladina mleka v posodi?
- (4 točke)*

P 2 1 2 C 1 0 1 1 1 1 9

3. Na sliki sta narisani premica p in premica q , ki je podana z enačbo $y = -\frac{1}{4}x - 2$.

- 3.1. Zapišite odsekovno obliko enačbe premice p .

(3 točke)

- 3.2. V danem koordinatnem sistemu narišite premico r , ki je podana z enačbo $y = -x + 4$, ter izračunajte kot med premicama r in q .

(7 točk)

P 2 1 2 C 1 0 1 1 1 2 1

Prazna stran

Prazna stran

Prazna stran